

TRANSFERÈNCIES LÈXIQUES EN UNA COMUNITAT DE LLENGÜES EN CONTACTE

FRANCESC LLOPIS RODRIGO
Universitat de València

RESUM

L'objectiu del present treball és esbrinar el grau d'interferències i préstecs assimilats o en vies d'integració que mostra la població valencianoparlant en els inventaris lèxics actualitzats pels parlants d'una comunitat bilingüe català-castellà.

La població objecte d'estudi ha estat els estudiants preuniversitaris de les comarques valencianoparlants que durant l'any 2003-04 han cursat 2n de batxillerat tant en centres públics com privats. El corpus s'ha aconseguit mitjançant el test de disponibilitat, on els alumnes han col·laborat voluntàriament i conscient en la recollida del lèxic valencià aquest test o tipus de prova escrita realitzada recull en la primera pàgina les dades sociològiques de cada individu i, en la resta té lloc l'actualització del lèxic disponible, organitzat en dotze blocs o centres d'interés amb un temps controlat, exactament dos minuts i amb llistes obertes de paraules.

D'acord amb les pautes metodològiques establertes, la mostra és de 201 informants i pel que fa a la selecció d'informants, ha estat el mètode d'elecció intencionada, amb un criteri qualitatiu on es combina la quantificació i la qualificació de la mostra.

RESUMEN

El objetivo del presente trabajo es averiguar el grado de interferencias y préstamos asimilados o en vías de integración que muestra la población valencianohablante en los inventarios léxicos actualizados por los hablantes de una comunidad bilingüe catalán-castellano.

La población objeto de estudio ha sido los estudiantes preuniversitarios de las comarcas valencianohablantes que durante el año 2003-04 han cursado 2º de bachillerato tanto en centros públicos como privados. El corpus se ha logrado mediante el test de disponibilidad léxica, donde los alumnos han colaborado voluntariamente en la recogida del léxico valenciano. El tipo de prueba escrita realizada recoge en la primera página los datos sociológicos de cada individuo y a continuación tiene lugar la actualización del léxico disponible, organizado en diecisiete bloques o centros de interés con un tiempo controlado, exactamente dos minutos y con listas abiertas de palabras.

De acuerdo con las pautas metodológicas establecidas, la muestra es de 201 informantes y en lo concerniente a la selección de informantes, hemos empleado el método de elección intencionada, con un criterio cualitativo donde se combina la cuantificación y la cualificación de la muestra.

Arran d'un estudi de disponibilitat lèxica realitzat a la província de València¹, ens adonarem de la gran quantitat de transferències que s'havien produït al llarg de la investigació. D'aquí que l'objectiu del present treball siga esbrinar el grau d'interferències i préstecs assimilats o en vies d'integració que mostra la població valencianoparlant en els inventaris lèxics actualitzats pels parlants d'una comunitat bilingüe català-castellà.

La població objecte d'estudi ha estat els estudiants preuniversitaris de les comarques valencianoparlants² que durant l'any 2003-04 han cursat 2n de batxillerat tant en centres públics com privats. El corpus s'ha aconseguit mitjançant el test de disponibilitat, on els alumnes³ han col·laborat voluntàriament i conscient en la recollida del lèxic valencià. Aquest test o tipus de prova escrita realitzada recull en la primera pàgina les dades sociològiques de cada individu i, en la resta té lloc l'actualització del lèxic disponible, organitzat en dotze blocs o centres d'interès⁴ amb un temps controlat, exactament dos minuts, i amb llistes obertes de paraules.

D'acord amb les pautes metodològiques establertes, la mostra és de 201 informants i pel que fa a la selecció d'informants, ha estat el mètode d'elecció intencionada, amb un criteri qualitatiu on es combina la quantificació i la qualificació de la mostra.

En la figura 1 es pot veure la distribució desigual quant a les diferents comarques⁵, distribució que respon a les peculiaritats de la dinàmica econòmica i demogràfica de la població objecte d'estudi.

La disposició de les variables sociològiques que componen la mostra⁶ ha estat la següent:

- Sexe: home, 78 informants (39%); dona, 123 informants (61%)
- Tipus d'ensenyament: ensenyament públic, 137 (68%); ensenyament privat, 64 (32%)
- Llengua habitual: monolingüe⁷, 102 (51%); bilingüe 99 (49%)
- Nivell sociocultural: alt, 30 (15%); mitjà, 96 (48%); baix, 75 (37%)
- Lloc de residència: València ciutat, 80 (40%); àrea metropolitana, 42 (21%); semiurbà, 51 (25%); rural, 28 (14%)

1. LA TRANSFERÈNCIA

En el cas català, la major part de les investigacions que tenen com a objecte d'estudi el transvasament ho han fet sota la denominació genèrica d'interferència⁸. Aquest terme fou creat per a referir-se expressament a situacions de bilingüisme, concebut des d'una perspectiva interdisciplinària (Lingüística, sociològica, psicològica...); però donada la forta connotació d'agramaticalitat present en el concepte d'interferència desenvolupat per Weinreich (1953) i la concepció pejorativa per al bilingüisme que implicava aquest terme, alguns autors (entre ells Clyne, 1967), proposaren la noció de transferència, considerant-la aplicable a qualsevol nivell de l'anàlisi lingüística. També Silva-Corvalán (1994) argumenta que la transferència és considerada com una categoria superior que aglutina diversos fenòmens del contacte lingüístic, entre ells la interferència i el préstec.

A més, d'altres autors (Weinreich, 1953; Romaine, 1996), entenen que en situacions de contacte de llengües es produeixen diversos fenòmens en el discurs dels individus bilingües per la seua familiaritat amb més d'una llengua, que no són gens fàcil de classificar. Així, prenem com a premisses bàsiques les següents:

- a) distinció entre interferència i préstec, a partir dels criteris d'integració lingüística i integració social.
- b) el criteri d'integració lingüística (situació, tipus i grau d'adaptació) es complementa amb el d'integració social (freqüència d'ús, homogeneïtat i nivell d'acceptabilitat)
- c) l'ús simultani d'ambdues llengües pels parlants produeix fenòmens que donen lloc a un procés que s'inicia amb la realització ocasional i pot arribar a difondre's en el grup o comunitat. A més alguns autors (Haugen, 1953; Hasselmo, 1969; Mackey, 1976; Grosjean, 1982) han analitzat la transferència com a procés i resultat, és a dir, com un fet d'interferència realitzat per un individu que pot repetir-se i generalitzar-se i fins i tot integrar-se en la llengua.

A partir d'ací i seguint a Gómez Molina (1999-2000), parlarem d'interferència, préstec en vies d'integració i préstec consolidat. Personalment, quan parlem d'interferència, es referim al simple desviament, voluntari o no, de les normes de qualsevol de les dues

llengües. Es tracta d'un fenomen interlingüístic que té un grau parcial o nul d'integració lingüística i que a més no està integrat socialment. A més alhora d'establir les interferències hem de tenir en compte la interacció dels factors estructurals (estabilitat dels sistemes lingüístics, ...) i dels factors no estructurals (valor social de la llengua d'origen o de la receptora, lleialtat lingüística amb la llengua materna, etc.).

Si prenem el bilingüisme social com el principal detonant de les transferències lèxiques, perquè els parlants s'influeixen mútuament dins de la comunitat de parla, els estudis fets entre d'altres per Blas (1993) i Gómez Molina (1998), demostren, que l'afinitat quant a l'origen d'ambdues llengües en contacte facilita el requisit d'intel·ligibilitat malgrat l'alteració de certes unitats o estructures gramaticals, i que la situació sociolingüística del País Valencià, afavoreix el procés de transferències del castellà al català de València, més que no pas del català al castellà.

Quant el concepte de préstec, la terminologia emprada és molt abundant i complexa, sobretot respecte al contacte de llengües (calc, neologisme, manlleu, estrangerisme, borrowing, etc.)⁹, però es tracta normalment d'una qüestió terminològica, perquè la majoria d'aquestes denominacions tenen en comú:

- a) que el préstec té a veure amb els intercanvis econòmics i culturals;
- b) que consisteix en la transferència d'elements de dues llengües o comunitats lingüístiques, possiblement amb una certa alteració formal;
- c) l'adopció per part de la llengua receptora;
- d) i la concepció del préstec com un procés, que admet la gradació lingüística i social.

Per a poder determinar si ens trobem davant d'una interferència o d'un préstec, és necessari esbrinar el grau i tipus d'integració lingüística (nivell fonològic, morfosintàctic o lexicosemàntic en què es produeix la integració) i el grau d'integració social (freqüència d'ús, nivell d'homogeneïtat i nivell d'acceptabilitat).

Pel que fa al préstec en via d'integració, és aquell que presenta integració lingüística parcial o escassa però que ja té cert grau d'integració social (freqüència d'ús, homogeneïtat i acceptabilitat), mentre que el préstec consolidat o integrat és la unitat lèxica, la integració de la qual és total (fonològica, morfològica i sintàctica) i mostra un alt grau d'integració social.

A continuació mostrem la classificació de les transferències en tres centres d'interés¹⁰ per veure de manera exemplificada els fenòmens que s'han produït.

Els hem classificats en cinc grups: interferència, quan és un mot que no existeix en cap llengua, i ha estat actualitzat entre una i tres vegades; préstec en via d'integració, independentment que siga normatiu o nou el vocable, quan té ja cert grau d'integració com per exemple haver estat actualitzat per 5, 6 o 7 informants; préstec integrat, quan la integració és total i, en el nostre cas la barrera l'hem establerta en 8 o més informants; els compostos híbrids, són sintagmes que barregen les dues llengües i que poden ser préstecs, però en el nostre cas no hi ha cap que siga préstec i substitució de codi, mots nor-

matius en altres llengües, que els informants els han actualitzat molt poques vegades i perquè no l'ha recordaven, no perquè haja substituït a la paraula de l'altra llengua.

1.-El cos humà. 63 transferències sobre un total de 277 vocables¹¹.

Interferència	Préstec en via d'integració	Préstec consolidat	Compostos híbrids	Substitució de codi
moflet higad parpads (3)	muñeca páncreas esternocleido- mastoideo uña testicul cerebelo barbilla ceja gemelo pierna òrgan cerebre radio hombro (14)	antebraç pene páncreas (3)	intestí delgat (1)	párpado higado empeine espalda vejiga ombligo glúteo costilla nalga córnea tímpano moflete muslo tobillo rodilla cúbito nariz pezón torso mentón cuello culo bronquio bazo nudillo estómago ingle peca seno escroto michelín corazón garganta pabellón auditivo metacarpiano sobaco riñón ano espinilla intestino pantorrilla cerebro (42)

Tabla 1

En aquest centre el grau de transferència suposa un 22.74% dels vocables, cosa que indica que ens trobem davant un camp bastant influït pel castellà, però no molt probablement pel fet que des dels primers anys d'escolarització s'incideix en aquest centre.

6. Objectes col·locats a taula per a menjar. 84 transferències sobre un total de 287 vocables.

Interferència	Préstec en via d'integració	Préstec consolidat	Compostos híbrids	Substitució de codi
pimenter bandejas candelabre cuchill cenicer servilletes vinajeres aceiter cuenc ensaladeres (10)	cubert cuchillo ganivet de pescat fruter plat hondo palillo salero servilletero taza veles cuenco vaso frutero cenicero (14)	servilleta tenedor mantel mantell ensaladera bandeja servilleter cuchara vela (9)	tenedor de pescat tenedor de carn plat llano plat lla tenedor d'entrant forqueta de pescat plato fondo got de chupito cubert de postres madera per a tallar got de sorbete mantell individual tenedor xicotet tazón de llet perol de fiambre plat de desperdicis (16)	salvamantel jarra fiambre cuberteria copa de champagne fiambrea lata vinajera plato llano candelabro cuchara de sopa cesta de la fruta portaservilletas botella de agua servilleta de tela sacacorchos cacerola tijeras lavaderos cubitera mechero cucharón baúl descorchador litrona cuchara pequeña jarra de agua comida vajilla florero taza de café pimienta mando de la televisió panadera aceitera (35)

Tabla 2

Aquest centre és un dels més productius quant a les transferències. Un 29.26% dels vocables no han estat valencians. A més entre els préstecs integrats alguns han estat actualitzats per més del 50% dels informants (servilleta, mantel/mantell) i amb una disponibilitat molt superior als mots valencians¹² (estovalles, tovalló, tovallola) cosa que demostra que aquest centre es troba en una situació molt delicada

17-Colors. 61 transferències sobre un total de 310 vocables.

Interferència	Préstec en via d'integració	Préstec consolidat	Compostos híbrids	Substitució de codi
Amarill Cobris Amarillent Azulet (4)	Amarillo Morado Blau marino Tostat Granat Azul Plateat Fresa Pardo (verd) esmeralda Oro Carne Fosforito (13)	Beige Granate Dorat Marrón Ámbar (5)	Azul clar Groc fosforito Verd vejiga Verd lima Blau petróleo Roig atardecer Azul obscur Amarill canari Verd manzana Roig rubí Azul obscur Azul marí Verd azulat Azul verdós Roig granate Verd sulfate Marrón obscur (17)	Naranja Rosa palo Burdeos Remolacha Rubí Vaquero Plateado Crudo Azul marino Canela Azabache Salmón Carmin Metal Verde pistacho Betún Ceniza Lima Rubio Azul cielo Naranja Blanco Madera Grafito Miel A cuadros Color madera Jaspeado Blanco hueso Color césped Tostado Pizarra (32)

Tabla 3

En els colors trobem una situació semblant a la del cos humà; i també l'explicació rau en el fet acadèmic.

2. CONCLUSIONS

Com s'ha pogut comprovar en les classificacions anteriors el grau d'interferències és molt nombrós, i més si tenim en compte que els tres centres d'interés estan molt cohesionats, cosa que accentua encara més aquests processos de transferència.

El grau de transferències del castellà en el valencià és molt elevat, malgrat que tots els informants¹³ han rebut ensenyament de valencià i en valencià, la qual cosa demostra que el sistema educatiu en una comunitat de llengües en contacte, i a més amb una filiació lingüística semblant d'ambdues i on una d'elles està minoritzada, no ha estat suficient per corregir les transferències de la llengua dominant sobre la llengua dominada.

Davant aquesta realitat, creiem que és necessari una política lingüística sistemàtica i compromesa, a més de ser realista, i junt als nostres mots respectar els de la resta del domini lingüístic i tenir en compte les actituds dels valencianoparlants cap als castellanismes (innecessaris) però ja integrats.

També seria convenient la realització d'estudis de disponibilitat lèxica en els diferents nivells educatius de l'ensenyament obligatori, per veure quan i com es produeixen aquests fenòmens per prendre les mesures escaients per tal d'evitar aquests transvasaments i formar alumnes amb una competència plena en ambdues llengües.

I quant als compostos híbrids i als canvis de codi, assenyalar que en la nostra comunitat de parla aquests fenòmens i especialment la substitució de codi funcionen com una manera bastant freqüent d'interacció.

NOTAS

- (1) Fou becat per l'Acadèmia valenciana de la Llengua l'any 2004.
- (2) Aquestes comarques són: el Camp de Morvedre, el Camp de Túria, l'Horta, la Ribera Baixa, la Ribera Alta, la Safor, la Costera i la Vall d'Albaida.
- (3) La classificació dels programes s'ha fet a partir de tres elements classificadors: atenent al territori, a la llengua base d'aprenentatge, i a la llengua habitual dels alumnes:

Territoris de predomini lingüístic valencià:

- Programa d'Ensenyament en Valencià.
- Programa d'Immersion Lingüística.
- Programa d'Incorporació Progressiva.
- Programa d'Educació Bilingüe Enriquit.

Programa d'Ensenyament en Valencià (PEV)

En les poblacions de predomini lingüístic valencià, els centres amb un nombre d'alumnes majoritàriament valencianoparlants poden adoptar, quan les condicions sociolingüístiques del context ho permeten, el Programa d'Ensenyament en Valencià, que comporta l'ús del valencià com a llengua base d'aprenentatge en tot el tram de l'Educació Infantil i Primària.

El Programa d'Ensenyament en Valencià continua, de forma coherent, en ESO. En aquest programa la major part de les àrees no lingüístiques tenen el valencià com a llengua vehicular d'aprenentatge.

Programa d'Immersion Lingüística (PIL)

Els centres amb un nombre d'alumnes majoritàriament castellanoparlants, situats en els territoris de predomini lingüístic valencià, poden adoptar el Programa d'Immersion Lingüística, en el qual, a partir de l'opció voluntària de les famílies i del respecte a la llengua habitual de l'alumnat, el qual, mitjançant una metodologia específica, aconseguirà el domini de les dues llengües oficials i un rendiment òptim en els continguts de la resta de les àrees.

El Programa d'Immersion Lingüística continua, de forma coherent, en ESO com a Programa d'Ensenyament en Valencià. La major part de les àrees no lingüístiques tenen el valencià com a llengua vehicular d'aprenentatge.

Programa d'Incorporació Progressiva (PIP)

Els centres ubicats en les poblacions de predomini lingüístic valencià que no apliquen el Programa d'Ensenyament en Valencià o el Programa d'Immersion Lingüística, adoptaran el Programa d'Incorporació Progressiva, en el qual la llengua base d'aprenentatge és el castellà. El Disseny Particular del Programa d'Incorporació Progressiva inclourà, com a mínim, l'Àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural, impartit en valencià a partir del tercer curs de l'Educació Primària.

El Programa d'Incorporació Progressiva en l'ESO garantirà la continuïtat de l'aplicat en l'Educació Primària. Aquest programa comporta l'ús del valencià com a llengua vehicular en una part de les àrees no lingüístiques, d'acord amb les especificacions del Disseny Particular del Programa d'Educació Bilingüe. Aquest disseny tractarà de garantir, almenys, l'ús del valencià com a llengua d'aprenentatge en dues àrees no lingüístiques en cada un dels grups.

Programa d'Educació Bilingüe Enriquit (PEBE)

L'ordre de 30 de juny de 1998 (DOGV núm. 3258, de 14 de juliol de 1998), permet que qualsevol centre de la Comunitat Valenciana incorpore des del 1r curs de l'Educació Primària l'ensenyament d'una llengua estrangera com a llengua vehicular.

- (4) Són els següents: 1- El cos humà; 2- La roba; 3- Parts de la casa (sense mobles); 4- Els mobles de la casa; 5- Menjars i begudes; 6- Objectes col·locats a taula per a menjar; 7- La cuina i els seus utensilis; 8- L'escola: mobles i material (institut o col·legi); 9- Il·luminació, calefacció i ventilació; 10- La ciutat; 11- El camp; 12- Mitjans de transport; 13- Treballs del camp i del jardí; 14- Els animals; 15- Jocs i distraccions; 16- Professions i oficis; 17- Colors
- (5) Centres públics: Valencia ciutat (Ferrer i Guàrdia, Abastos, Ramon Llull i Benlliure), Àrea metropolitana (Puçol, Meliana i Torrent), Semiurbans (Sagunt, Xàtiva i Carcaixent), Rural (Benifairó de les Valls i l'Olleria).
Centres privats: Valencia ciutat (Escolapios i Santo Tomás de Villanueva), Àrea metropolitana (Puçol-Alfinach i Burjassot-Juan XXIII), Semiurbans (Gandia-Escolapios i Ontinyent-La Concepció)
- (6) Font: Instituto Nacional de Estadística. Anuari Estadístic de la Comunitat Valenciana, 1998.
Comissió Europea (2001) Deuxieme Rapport sur la Cohésion Économique et Sociale. Annexe statistique.
- (7) Per monolingüe entenem els castellanoparlants i per bilingües els valencianoparlants, des del punt de vista de la llengua habitual.
- (8) La classificació de la interferència en català ha estat estudiada per molts lingüistes i des de diverses perspectives metodològiques: R. Cerdà (1967), G. Colon (1976), Ll. López del Castillo (1984), Ll. Payrató (1985), J. R. Gómez Molina (1986, 1999 i 2000) i J. L. Blas (1993) entre d'altres.
- (9) Per a una revisió completa sobre el préstec lingüístic, es pot consultar, Gómez Capuz J. (1998)
- (10) Els tres centres els hem escollit a l'atzar, ja que l'interessant hagués estat poder mostrar els 17 centres, però per qüestions d'espai no és possible. Però aquests tres en són una mostra ben representativa.
- (11) Per vocable s'entén cadascuna de les paraules diferents actualitzades en cada centre d'interès.
- (12) Quan parlem de valencià ens referim a la varietat dialectal del català occidental parlada al País Valencià.
- (13) L'ensenyament rebut en valencià, depén del programa bilingüe que s'ha seguit. Veure la nota 3.

BIBLIOGRAFIA

- ALCOVER, A. i F. B. MOLL (1988): *Diccionari Català-Valencià-Balear*. Palma Mallorca, Moll.
- AAVV. (1995): *Diccionari de la Llengua catalana*. Fundació Enciclopèdia Catalana.
- BLAS, J. L. (1993): *La interferència Lingüística en Valencia. Estudio sociolingüístico*. Castelló, Universitat Jaume I.
- CERDÀ, R. (1967): "Apreciaciones generales sobre cast. /X/→cat. [X] en el Campo de Tarragona", *Revista de filología española* L, 57-96.
- CLYNE, M. (1967): *Transference and triggering*. The Hague, Nijhoff.

- COLON, G.. (1976): *El Léxico catalán en la Romania.*, Madrid, Gredos.
- Diccionari de la Llengua Catalana*, (1995): Barcelona-Mallorca-València, Institut d'Estudis Catalans.
- Diccionari Valencià*. (1996): IIFV. Generalitat Valenciana i Bromera.
- FABRA, P. (1984): *Diccionari General de la llengua Catalana*. Barcelona, Edhasa..
- GÓMEZ CAPUZ, J. (1998): *El préstamo lingüístico. Conceptos, problemas y métodos*, Cuadernos de Filología, Anexo XXIX, Universitat de València.
- GÓMEZ DEVÍS, B. (1995): *Disponibilitat lèxica del valencià*, (inèdit). Generalitat Valenciana. Pla EVA. València.
- GÓMEZ DEVÍS, B i F. LLOPIS RODRIGO (e p): “La disponibilitat lèxica a València: criteris d’edició” en *Actas del II Congreso Lengua y Sociedad*, 2004, Castelló de la Plana, Universitat Jaume I.
- GÓMEZ MOLINA J.R. (1986): *Estudio sociolingüístico de la comunidad de habla de Sagunto (Valencia)*. València, Institució Alfons el Magnànim.
- GÓMEZ MOLINA J.R. (1998): *Actitudes lingüísticas en una comunidad bilingüe y multilectal. Área metropolitana de Valencia*, Cuadernos de Filología, Anexo XXVIII, Universitat de València.
- GÓMEZ MOLINA J.R. (1999-2000): “Transferencia y cambio de código en una comunidad bilingüe: Área metropolitana de Valencia”, *Contextos*, XVII-XVIII/33-36:31-87. Universidad de León. (2004)
- GÓMEZ MOLINA J.R. (2002): “Préstamos léxicos del castellano en el valenciano central: inserción, evaluación y actualización”, en M. T. Echenique y J. Sánchez (eds.), en *Actas del V Congreso Internacional de Historia de la Lengua Española*. Madrid, Gredos, pàg. 1739-1765.
- GÓMEZ MOLINA J.R.; B. GÓMEZ DEVÍS (2004): *La disponibilidad léxica de los estudiantes preuniversitarios valencianos. Estudio de estratificación sociolingüística*. Universitat de València.
- GROSJEAN, F. (1981): *Life with two languages. An introduction to Bilingualism*. Cambridge, Harvard University Press.
- HASSELMO, N. (1969): “How can we measure the effects which one language may have on the other in the speech bilinguals”, en L. G. Kelly (ed.): *Description and Measurement of bilingualism*. Toronto, 122-141.
- HAUGEN, E. (1953): *The Norwegian Language in America*. Filadelfia, The university of Pennsylvania Press.
- LÓPEZ DEL CASTILLO, LL. (1984): *Llengua standard i nivells de llenguatge*. Barcelona, Laia.
- LLOPIS RODRIGO, F. (2004): *La disponibilitat lèxica a València* (inèdit). Acadèmia valenciana de la Llengua. València.
- MACKAY, W. F. (1976): *Bilingualism et Contact des Langues*. París, Editions Klincksieck.
- PASCUAL, V. (1994): *Diccionari Tabarca*. València.
- PAYRATÓ, LL. (1985): *La interferència lingüística*. Abadia de Montserrat.
- ROMAINE, S. (1994): *Language i society*. Trad. Esp. (1996), *El lenguaje en la sociedad. Una introducción a la sociolingüística*. Barcelona, Ariel Lingüística.
- SILVA-CORVALÁN, C. (1994): *Language Contact and Change. Spanish in Los Angeles*, Oxford, Clarendon Press.
- WEINREICH, U. (1953): *Languages in Contact. Findings and Problems*. The Hague, Mouton. Trad. Cat. (1996): *Llengües en contacte*. Alzira, Bromera.